List 29. **NOVICE** Tečaj XLI.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 18. julija 1883.

Obseg: Odlikovanje živinorejcev kranjskih pri deželni kmetijski razstavi ob času svečanosti 600letnice 1883. — Mlekarske zadeve. (Dalje.) — Sè združenimi močmi za splošni napredek nam in našim naslednikom. (Konec.) — Spomini na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881. (Dalje.) — Potovanje cesarjevo po Kranjskem. — Naši dopisi. — Novičar.

Odlikovanje živinorejcev kranjskih

pri deželni kmetijski razstavi ob času svečanosti 600letnice 1883.

Presojevalci razstavljene goveje živine, namreč:

Gospod **Fr. Povše**, vodja kmetijske šole goriške, načelnik,
„ **Jos. Fr. Sevnig**, podpredsednik kmet. družbe kranjske,
„ **Peter Lasnik**, ud glavnega odbora kmetijske družbe kranjske,
„ **Karol Neveklowsky**, ud glavnega odbora kmetijske družbe kranjske,
„ dr. **A. Schindler**, c. k. deželni živinozdravnik (kot pooblaščenec c. k. deželne vlade),

pripoznali so dne 14. julija t. l. v programu razstave na drobno navedena darila v skupni svoti **1900** gold. sledečim gospodarjem:

I. Darila za plemenne bike.

1. **darilo** za bika gospodu **Petru Lasniku**, trgovcu v Ljubljani, kateri se pa odpové darilu v denarjih, in tedaj dobi diplomo v znamenje odlikovanja (šteje 28 enot);

2. **darilo** za bika gospodu **Janezu Koslerju**, grajščaku v Ljubljani, kateri se pa tudi odpové darilu v denarjih in dobí tedaj diplomo v znamenje odlikovanja (27 enot);

3. **darilo** za bika gospodu baronu **Lichtenbergu**, grajščaku na Jablah, ki se odpové darilu v denarjih in bode dobil diplomo v znamenje odlikovanja (26 enot);

4. **darilo** za bika gosp. vitezu **Gutmannsthalu**, grajščaku v Dvoru pri Račjem, ki se pa tudi odpové darilu v denarjih in dobi diplomo v znamenje odlikovanja (25·5 enot);

5. **darilo** za bika gosp. **Adolfu Galletu**, grajščaku v Šiški, kateremu se pripozna vsled prej oglašenih odpoved drugo denarno darilo **50 gold.** (25·4 enot);

6. **darilo** za bika gosp. vitezu **Gutmannsthalu**, grajščaku v Dvoru pri Račjem, ki se pa odpové darilu v denarjih in dobi diplomo v znamenje odlikovanja (25 enot);

7. **darilo** za bika gospodarju **Janezu Dolinarju** v Kozarjah; darilo tretje v denarjih s **40 gold.** (25 enot);

8. **darilo** za bika gospodarju **Antonu Pirnatu** iz Borovnice, ter dobi četrto denarno darilo **40 gold.** (24·5 enot);

9. **darilo** za bika gospej **Josipini Terpinčevi**, grajščakinji na Fužinah pri Ljubljani, katera dobi peto denarno darilo **40 gold.** (23 enot);

10. **darilo** za bika gospej **Josipini Terpinčevi**, grajščakinji na Fužinah pri Ljubljani, katera dobi denarno darilo **40 gold.** (22 enot);

11. **darilo** za bika gospodarju **Jožefu Zorcu** na Dobrovi, kateri dobi denarno darilo **30 gold.** (22 enot);

12. **darilo** za bika gospodarju **Bernardu Degischerju** v Mengišu, ki dobi denarno darilo **30 gold.** (22 enot);

13. **darilo** za bika gosp. baronu **H. Lazzariniju**, grajščaku v Smledniku, ki dobi denarno darilo **30 gold.** (21 enot);

14. **darilo** za bika gospodarju **Janezu Suhadolcu** z Brezja pri Dobrovi, kateri dobi denarno darilo **30 gold.** (20 enot);

15. **darilo** za bika gospodarju **Jos. Strukelju** iz Dravelj, ki dobi denarno darilo **30 gold.** (20 enot).

II. Darila za pitane vole.

1 **darilo** za vole gospodu **Francu Štrukelju**, mesarju v Ljubljani, kateri dobi denarno darilo **20 gold.**;

1 **darilo** za vole gospodu **Jerneju Černetu**, mesarju v Ljubljani, kateri dobi denarno darilo **20 gold.**;

1 **darilo** za vole gospodu **Janezu Kopaču**, mesarju v Ljubljani, dobi darilo **20 gold.**

III. Darila za krave.

1. **darilo** za kravo gosp. baronu **Lichtenbergu** grajščaku na Jablah, ki se odpové darilu v denarjih in dobi diplomo v znamenje odlikovanja (26·2 enot);

2. **darilo** za kravo gosp. baronu **Lichtenbergu**, grajščaku na Jablah, ki se odpové darilu v denarjih in dobi diplomo v znamenje odlikovanja (26·2 enot);

3. **darilo** za kravo gospodu **Petru Lasniku**, trgovcu v Ljubljani, ki se odpové darilu v denarjih;

4. **darilo** za kravo gosp. vitezu **Gutmannsthalu**, grajščaku v Dvoru pri Račjem, denarno darilo 45 gold., katerih gospodar ne sprejme sam, ampak jih prepustí svojemu kravarju v spodbudo in priznanje za živinorejo (26·2 enot);

5. **darilo** za kravo gospodarju **Janezu Kuraltu** v Domžalah, kateri dobi denarno darilo 45 gold. (26.2 enot);

6. **darilo** za kravo gospodu **Francu Krisperju**, trgovcu v Kranji, kateri dobi denarno darilo 45 gold. (26·2 enot);

7. **darilo** za kravo gospodarju **Karolu Majerju** na Vrhniki, kateri dobi denarno darilo 40 gold. (25·4 enot);

8. **darilo** za kravo gosodu **Janezu Koslerju**, grajščaku v Ljubljani, ki se pa odpové darilu v denarjih (25.4 enot);

9. **darilo** za kravo gospodu **Antonu Staretu**, grajščaku v Mengšu, ki dobi denarno darilo 40 gold. (25·4 enot);

10. **darilo** za kravo gospodom **A. Tschinkelnovim sinovom**, fabrikantom v Ljubljani, ki dobijo denarno darilo 40 gold. (25 enot);

11. **darilo** za kravo gospodu **Janezu Koslerju**, grajščaku v Ljubljani, kateremu se pripozna diploma, ker je uže za kravo št. 45 prejel denarno darilo (24·8 enot);

12. **darilo** za kravo gospej **Josipini Terpinčevi**, grajščakinji na Fužinah pri Ljubljani, katera dobí denarno darilo 30 gold. (24·6 enot);

13. **darilo** za kravo gospodu **Janezu Pirnatu** v Dravljah, kateri dobi denarno darilo 30 gold. (24·6 enot);

14. **darilo** za kravo gospodu vitezu **Gutmannsthalu**, grajščaku v Dvoru pri Račjem, kateremu se z ozirom na uže pripoznano denarno darilo prizna **diploma** (24·4 enot);

15. **darilo** za kravo gospodu vitezu **Gutmannsthalu**, grajščaku v Dvoru pri Račjem, kateremu se iz enakega vzroka pripozna samo **diploma** (24·2 enot);

16. **darilo** za kravo gospodarju **Francu Kovaču** s Tacnja, ki dobi denarno darilo 30 gold. (23·8 enot);

17. **darilo** za kravo gospej **Josipini Terpinčevi**, grajščakinji v Fužinah pri Ljubljani, kateri se gledé na uže določeno jej denarno darilo pripozna diploma (23·8 enot);

18. **darilo** za kravo gospodu **Franc Legatu** v Lescah, kateri dobi denarno darilo 30 gold. (23·6 enot);

19. **darilo** za kravo gospodu **Alojziju Krennerju** v Škofji Loki, ki dobi denarno darilo 30 gold. (23·6 enot);

20. **darilo** za kravo gospodu dr. **Josipu Poklukarju** na Dobrovi, kateri se za-se odpové pripoznanemu darilu 30 gold. ter odloči 20 gold. kmet. družbi kot donesek za stroške mlekarske zadruge v razstavi, 10 gold. pa svoji kravji dekli Lenki Cedivnik — njej in drugim deklam v spodbudo (23·2 enot);

21. **darilo** za kravo gospodarju **Luki Kalanu** Budal pri Škofji Loki, ki dobi denarno darilo 30 gold. enot);

22. **darilo** za kravo gospodarju **Antonu Avbelu** jubljani, ki dobi denarno darilo 30 gold. (22·8 enot);

23. **darilo** za kravo gospodu **P. Majdiču** v ngšu, ki dobi denarno darilo 25 gold. (26·6 enot);

24. **darilo** za kravo gospodom **A. Tschinkelnovim sinovom**, fabrikantom v Ljubljani, katerim se pripozna gledé na uže pripoznano denarno darilo **diploma** (22·6 enot);

25. **darilo** za kravo gospodarju **Franc Majdiču** na Viru, kateri dobi denarno darilo 25 gold. (22·4 enot);

26. **darilo** za kravo gospodarju **L. Kavčiču** v Medvodah, ki dobi denarno darilo 25 gold. (22 enot);

27. **darilo** za kravo gospodarju **Janezu Gabrijelčiču** na Brezjah, kateri dobi denarno darilo 25 gold. (21·2 enot);

28. **darilo** za kravo gospodu **Adolfu Galletu** v Šiški, ki dobi darilo 25 gold. (21·2 enot);

29. **darilo** za kravo gospodarju **A. Avbelu** v Ljubljani, kateremu se pripozna **diploma** z ozirom na odločeno mu uže denarno darilo (21 enot);

30. **darilo** za kravo gospodarju **J. Malenšeku** iz Tacnja, ki dobi denarno darilo 25 gold. (21 enot);

31. **darilo** za kravo gospodarju **L. Kavčiču** v Medvodah, kateremu se pripozna **diploma** z ozirom na podeljeno darilo (20·6 enot);

32. **darilo** za kravo gospodarju **Štefanu Rozmanu** z Rovt v Bohinji, ki dobi darilo 25 gold. (20·6 enot);

33. **darilo** za kravo gospodu **F. Guselu** v Škofji Loki, ki dobi darilo 25 gold. (20·6 enot);

34. **darilo** za kravo gospodarju **Matevžu Burgerju** v Zgornji Šiški, ki dobi darilo 25 gold. (20 enot);

35. **darilo** za kravo gospodu **Janezu Mesarju**, župniku na Bohinjski Bistrici, ki dobi darilo 25 gold. (20 enot).

(Dalje prihodnjič.)

Mlekarske zadeve.

V odboru.

(Dalje.)

§. 5.

Odboru gre razdelovati opravila po svoji volji med ude. On ima izmed sebe izvoliti podpredsednika, denarničarja in dva mleko- in posodo-preglednika.

Odbor je občnemu zboru za svoje delovanje odgovoren, on je nerazdelno (in solidum) dober za vso in vsako škodo, ki jo je društvu naredil ali iz hudobnega namena, iz kacega pogreška, ali če je svoje pravice prestopil. Občni zbor ga zamore po okolnostih vsaki čas ustaviti in mu vzeti opravila.

Pravica odbora v obče.

§. 6.

Odbor se tolikokrat zbere, kolikorkrat se to potrebno zdi predsedniku, ali kedar vsaj dva odbornika zahtevata od njega, da naj skliče odbor.

§. 7.

Odborovo delovanje obsega: a) tekoča opravila; b) knjigovodstvo; c) imenovanje in plačevanje mlekarja; d) pripravljanje drv in sploh vseh reči, ki so potrebne, da se doseže društveni namen; e) sprejemanje novih društvenikov in f) predlaganje vsakoletnega računa.

§. 8.

Da so odborovi sklepi veljavni, morajo se vsi odborniki povabiti in potem smejo sklepati vsaj trije navzoči odborniki, to je: predsednik ali njega namestnik in še dva (druga) odbornika. Vsak predmet se mora, ako to predsednik ali dva druga odbornika zahtevata,

predložiti občnemu zboru v pretresovanje in sklepanje. Da so društvena pisma pravoveljavna, morajo jih podpisati predsednik ali njega namestnik in še dva druga odbornika.

Dolžnosti posameznih odbornikov.

§. 9.

Predsednik ima zastopati društvo v zunajnosti, predsedovati odboru in občnemu zboru, in mora njih sklepe vestno in natančno izpeljevati. On odloči, kedar so glasovi na dve polovici razcepljeni in ima podpisovati zapisnike z dvema odbornikoma vred.

§. 10.

Predsednik ima nadzorovati poslopja in vso društveno premakljino, katero od svojega prednika prejme po pregledanem in podpisanem izkazu ali inventaru. On ima po svoji uradni dolžnosti vsakikrat zraven biti, kedar se sumljivo mleko poskuša in preiskuje, mora tudi sam preiskave ukazovati in društvu naznanjati, kar se je pozvedelo.

§. 11.

Denarničar, ki je ob enem oskrbnik društva, ima prejemati in izplačevati društveni denar in vodi knjige o dohodkih in stroških po podeljenih ukazih. Plačevati sme le z dovolitvijo predsednika in dveh odbornikov, med katerima sme on sam biti. Predsednik ali njega namestnik smeta vsaki čas knjige in blagajnico pregledati.

On naj gleda na to, da je vse čedno in snažno v mlekariji, da pridno in natanko delajo mlekar in njegovi pomočniki. On je pisar društva in ima zapisovati zapisnike; njegova dolžnost je tudi, s predsednikom vred napraviti konec leta izkazek (inventar) vse premakljine.

§. 12.

Mlekopreglednika sta zavezana in morata v primernih časih in posebno, kedar to mlekar po predniku tirja, mleko preiskovati z mlekarjem vred po pravilih v ta namen danih, potem poizvedovati, ali je posoda onih, ki mleko skladajo, snažna ali ne. Svoje poizvedbe in mnenja morata naznaniti po vesti in svojem najboljšem prepričanji. Kar onadva z mlekarjem vred izrečeta, je merodajno in veže mlekoskladavce brezpogojno.

(Dalje prihodnjič.)

Sè združenimi močmi za splošni napredek nam in našim naslednikom.

V spomin 600letnice dné 11. julija 1883. leta.

(Konec.)

Vsak posamezni kmetovalec in zemljiščni posestnik naj se v prihodnje prizadeva svoja zemljišča po pravilih umnega kmetovanja napredno obdelovati ter si tako dostikrat z manjšim trudom in prizadevanjem boljših, obilnejših in tudi gotovejših pridelkov in dohodkov od svojega zemljišča zagotoviti. V ta namen nam se ne manjka na podlagi praktičnih skušenj spisanih knjig za vse posamezne kmetijske stroke, katere naj nam bodo v prihodnje pri obdelovanji zemlje najboljši učitelj, pravi kažipot in najzvestejši prijatelj. Ves ta dragocen zaklad omisliti in kupiti se dá za nepomenljivo denarno svoto. Kar je posameznemu nemogoče, doseže se z združenimi močmi.

Prizadevajmo se pred vsem živinorejo, ta živi in gotovi kapital, po celi deželi na vse strani koristno zboljšati in jo splošno še pomnožiti; tukaj (pri živinoreji) se s pravim naprednim razumom še mnogo koristnega in prav obilo plodonosnega doseči more in tudi doseči dá. Le prava volja in pa praktična zavest se v tem obziru med domačimi živinorejci nikjer pogrešati ne sme, pa se bode polagoma do pravega in gotovega cilja dospelo. Domači živinorejci, na noge sè združenimi močmi!

Isto tako moremo z razširjanjem in pomnoževanjem prekoristne sadjereje še po vseh posameznih selih in vaséh, občinah in farah, sodnijskih, davčnih in političnih okrajih cele dežele za zboljšanje gmotnega položaja prav veliko storiti in obilno koristnega doseči. Le prave unéme in pa ljubezni do prekoristne stvari je potreba, pa vse pojde srečno in plodonosno izpod rok. Naprej z geslom našega presvitlega cesarja: „Viribus unitis“!

Varujmo gozde, kolikor jih je še, ter pogojzdujmo trate in kraševine po celi ljubljeni domovini naši. — Živina in gozd sta dostikrat edina pripomočka, katera ob posebnih elementarnih nezgodah in uimah cele kraje pred lakoto, obupom in poginom obvarujeta. Kodar so dobro ohranjeni gozdi, ne manjka skoraj nikdar ne ljudem in tudi živini ne potrebne zdrave pitne vode. V bližnjih, dobro ohranjenih gozdih je zrak sploh na vse strani bolj zdrav in vsakemu organičnemu življenju dosta priležnejši in ugodnejši, nego je to v razgozdenih krajih. Ob dobro ohranjenih gozdih hude kužne bolezni tako rekoč pravega obstanka nimajo. Hudi viharji, vničevalne suše, pokončevalne burje in drugi vetrovi domujejo in razsajajo navadno le po golih in razgozdenih krajih. Toraj še enkrat na ves glas zakličem: „Varujmo gozde in pogozdujmo kraševine z vsemi večimi tratami vred po celi domovini!“ Korist iz tega bode, čeravno uže ne nam samim, gotovo pa našim naslednikom v delež, kateri so udje, kri in mesó nas samih. Kdor pa svojih naslednikov v resnici ne ljubi in za-nje po moči ne skrbi, ni pravi človek, nego je pravi prototip one živali, katera dostikrat lastne mladiče požre, ter ni vreden, da med družbo človeško živi, edino le skazo in pravim poštenim ljudem na vse kraje zapreke dela in sitnosti napravlja. Z združenimi močmi se vse lahko storí.

V naši mili domovini kranjski pogreša se še vse preveč raznovrstna in krajem primerna obrtnija, katera bi, enkrat vpeljana, leto za letom gmotni položaj cele dežele za tisoče in tisoče goldinarjev zboljševala, ter bi na vse strani — v moraličnem in fizičnem obziru — milo in blagodejno uplivala. Imejmo za to prekoristno stroko, s katero bi se povsod v krajih, kodar in ob času, kedar se sedaj le dragi čas brezkoristno trati in zapravlja, prav veliko prislužiti in pridobiti dalo, pozorno in čuječe oko, ter vsi brez razločka stanu neutrudljivo delujmo na to, da se pližna obrtna stroka po pripravnih krajih cele domovine skoraj koristno in faktično vpelje. Geslo za to nam bodi: „Sè združenimi močmí!“

Kolikokrat se prigodi, da ravno vničevalni požari, kužne bolezni med živino, pogubonosna toča itd. ne le posamezne družine, nego tudi cele kraje in dežele lahko v obupen stan za svojo daljno eksistenco spravijo. — Temu poglavitni vzrok je dostikrat najdražja reč: „nevednost“ in pa „malomarnost“.

Da se v prihodnje tem hudim spodjedežem splošnega blagostanja naše mile kronovine po moči izognemo, zavarujmo vse svoje ognju podvržene predmete napram požarom, živino proti boleznim in drugim hibam, poljske

in druge pridelke pa proti toči pri solidnih in poštenih zavarovalnicah, kakoršnih se nam ravno ne manjka. Mali penezni zneski v ta namen se kmalu in lahko pogrešé, a če pa nesreča pride, pomagano je oškodovancem gotovo. Nesreča pa navadno ob času in tam najprej pride in najhuje pritisne, kjer se je najmanj nadejamo. Toraj tudi v tem obziru poseben pozor in opreznost vsem brez razločka stanu, opravila in poklica sè „združenimi močmi!“

Dobro uredjeno šolstvo je zlat zaklad in neusahljiv vir, iz katerega neprestano prekoristni darovi dobrih naukov za javno življenje izvirajo. Ravno ta zavod naj se v prihodnje povsod razmeram primerno preustroji in praktično priredi. Prebivalstvo po mestih in deloma tudi po trgih ima v javnosti drug poklic in druga opravila nego ono kmetsko na deželi; tù prevaguje splošno kmetijstvo, tam pa trgovstvo, obrtnija, znanosti, umeteljnosti in drugo. Ni toraj ne na pravem mestu, da je vsa ljudsko-šolska uprava tako rekoč po enem kopitu prirejena in po enem rézu vkrojena. Povsod naj bi ta prekoristni zavod preustrojen v prihodnje zadostoval krajnim okoliščinam in razmeram! Med samimi kmeti na deželi je kmetijsko-, a po mestih in trgih pa obrtno-trgovska-ljudska šola na svojem mestu. Še ena in ista hrana se želodcu mestjana in kmeta ne prilega; enemu preseda, a drugemu pa ne zadostuje. — Tem manj mora pa ljudska šola po enem kopitu vstvarjena in v enem kotlu kuhana svojemu pravemu namenu zadostovati ter za povzdigo izomike prebivalcev raznih deželnih stanov in v pravi prospeh gmotnega blagostanja taistih blagodejno, plodonosno in koristno upljivati. Naj bi to prevažno zadevo merodajni krogi skoraj prav temeljito pretresli in prevdarili, ter nam v tej zadevi kmalo koristno-naprednih postav preskrbeli, po katerih bila bi ljudska šola v prihodnje zares tudi to, kar je njeni pravi namen, namreč: vsakovrstnih stanov prebivalce cele dežele za njihov prihodnji javni poklic dostojno in vredno pripravljati in vežbati. „Viribus unitis“.

Slavna županstva po deželi so zeló važen faktor v družbi človeški, katera morejo sè „zedinjenimi močmi“ za povzdigo in napredek gmotnega blagostanja svojih občin prav veliko doseči. Kar posamezniku mogoče ni, doseže se v združbi. — Gospodje občinski predstojniki! Posnemajte vaše vrle gospode sotovariše ljubljanske in radoljške okolice; napravite po vseh okrajih cele mile domovine „županske zveze“; posvetovajte se od časa do časa na priličnih krajih in mestih o zadržkih, kateri blagostanju vaših občin nasprotujejo, ter o pripomočkih, kako vse take zapreke stalno in kardinalno za vselej odpraviti, ali pa, če bi to celó nemogoče bilo, vsaj izdatno zmanjšati. Nekoliko zamude časa, malo truda, morda tudi kaj malega gotovih stroškov združeno s pravim razumom more v povedanem obziru ne le posameznim občinam, nego temveč celi deželi obilo koristnega in plodonosnega sadu obroditi in donesti. In, ako bodo enkrat vse občine cele dežele po prizadevanji svojih predstojnikov več ali manj imovite in premožne postale, tudi truda in prizadevanja svojih neutrudljivih oskrbnikov (županov) brezplačnega pustile ne bodo, ker bodo tudi v ta namen iz „česa“ kaj na razpolaganje imele. „Več oči več vidi; združena moč je zlat obroč“.

Koristen poduk je zlat klobuk, pod katerim se človeku ni bati, da bi ga ravno vsaka ploha osode človeške preveč ožehtala, ali pa še celo ubila. Kar se posamično ne doseže, pribori se v skupnosti. Od danes naprej snujmo po vseh farah in občinah cele dežele kmetijsko-bralna društva, katera bila bi za možé in šoli odrastlim mladenčem najboljše nadaljevalnice za daljno izomiko v njihovem kmetijskem poslovanji. Koliko dragega časa bi se potem obračalo in vporabljevalo v svojo časno in večno, dušno in telesno srečo med tem, ko se sedaj še premnogo tega neprecenljivega zaklada v splošno bédo in pogubo potrati! Dalje naj bi se tudi uže skoraj za to skrbelo, da se kmetijski poduk za mladenče od 14. do 16. leta v vse ljudske šole po deželi s postavo obligatno vpelje, kateri naj bi se na podlagi dotične osnove c. k. deželnega šolskega sveta krajnim razmeram leto za letom povsod redno delil. V ravno tej starosti se največ mladine v moraličnem obziru navadno za celo življenje uže popolnem spridi; s postavno vpeljanim kmetijskim podukom ob gotovih dnevih skoz celo šolsko leto bil bi takim nezgodam gotovo najboljši jéz ustanovljen. Po enaki poti naj bi se tudi skrbelo za izobražbo zadosta starih deklic v ženskih ročnih delih. Nevednost gospodarja in gospodinje je gotovo brezdno, v katero se slednjič tudi najboljše in imovitejše posestvo pogrezne. „Viribus unitis“!

Zlobne strasti povsod mirno in zadovoljno življenje, kakor tudi pravi blagostan narodov pogubonosno spodjedajo in vničujejo. Toraj z vsako zlobno in hudobno strastjo za enkrat in za vselej iz naše mile in lepe dežele kranjske proč! Kranjec bil je od prvega začetka svojega do najnovejših časov vedno poštena, blaga in odkritosrčna duša. Hinavščina bila mu je najostudnejša nesnaga, katero črtil je bolj, nego vraga samega. Vendar se je pa v novošegni dobi tudi preko mej naše lepe dežele škodljivi predenici enako vtihotapilo nekoliko licemerstva, hinavščine, nevošljivosti, podpihovanja in grdega natolcevanja, katere vražje napake se med ljudstvom vedno bolj širijo in množé. Kdor jim je uže podlegel, naj bode v katerem koli stanu hoče, naj se jim od danes zanaprej popolnem in totalno odpové. Obleče naj zopet obleko poštenosti in odkritosrčnega in možkega značaja. Ne stikajmo po kotih teme in noči za pravo svitlobo, kjer je vemo da ne najdemo; ravno tako pa tudi nikdar in nikjer pred milo lučjo čiste pameti, pravega razuma in poštene vesti svoje svojih oči ne zavezujmo. Kar je resnica, ne more laž biti; ravno tako tudi hinavec ne more biti vreden ud družbe človeške. — Tič štrus pred svojimi preganjalci skrije svojo glavo v kak grm ali pa pod svoja krila, ter misli, ker jih več ne vidi, da se je s tem rešil in otel; ali ravno ta abotnost njegova je ob enem tudi njegov gotov pogin. Pošten in primeren izgled vsem hinavcem.

Proč z vso hlimbo, licemerstvom, hinavščino, nevošljivostjo in natolcevanjem, katere vražje nečednosti tako pogostem mirno, pošteno in zadovoljno življenje v posameznih družinah kakor tudi po celih občinah krhajo in razdirajo! Poštenost in prava odkritosrčnost naj vselej in po vseh krajih naše lepe dežele velja, vlada in kraljuje! „Sè združenimi močmi!“

Kranjec bil je svojemu Bogu, svojemu národu in domovini svoji, svojim presvitlim vladarjem vedno zvest in stanovitno udan; tak naj v še bolj popolni meri tudi za naprej ostane! Živa vera, čista ljubezen do svojega národa in domovine, pravi patrijotizem, nehlinjena udanost in pokorščina svojemu presvitlemu vladarju, značajnost in hrabrost, edinost in vzajemnost z vsemi drugimi krepostmi in čednostmi vred naj bodo zopet skoz drugih 600 let najlepše lastnosti vseh prebivalcev cele kranjske dežele pod vladajočim žezlom presvitlih Habsburžanov, katerih dinastični rod naj milostljivi Bog do konca sveta obilo blagoslavlja, ter ga staroslavni in mogočni avstrijski državi milim očetovskim vladarjem ohrani!

Presvitlemu in premilo-očetovskemu cesarju našemu, kateri se je danes k nam ponižal, darujmo od prvega do zadnjega prebivalca cele kranjske dežele s pravo ljubeznijo, udanostjo, zvestobo, hrabrostjo in patrijo-

tizmom napolnjena srca svoja, za katerega presvitli rod bodimo vselej pripravljeni živeti in umreti, stati in pasti ter vse svoje imetje, blago, kri, življenje in premoženje za-nj darovati! Obnovimo mu vse to v teh slavnostnih dnevih z enako navdušenostjo pod prisego za prihodnje čase, kot bili so to naših starih pradedov dedje ravno danes pred 600 leti slovesno storili in kar se je tudi po njihovih vrednih naslednikih kot sveti testament do današnjega dné neprestano in zvesto držalo in izvrševalo.

Bog živi in ohrani nam presvitlega in premilostljivega Franca Josipa I.!

Bog živi in ohrani preslavni rod Habsburški na veke!

Bog živi in ohrani staroslavno in mogočno državo avstrijsko nerazrušeno in nepremagljivo do konca sveta!

Prem dné 10. julija 1883.

M. Rant.

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Ker se morebiti med spoštovanimi gospodi bralci „Novic“ nahaja kedo, ki imena in osode prevzvišenega gosp. kardinala Ledohowskija ne pozna natančno, naj vpletem kaj malega o njem med moje „Spomine“. On je Poljak (iz oddelka, ki spada k pruski državi), plemenitega (grofovskega) stanu, in je bil nadškof poznanski (Gnesen und Posen). Enako, kakor nam zgodovina pripoveduje, da so bili krščanski vojaki, ki so služili v rimljanski vojski, svojim cesarjem najbolj zvesti in vdani, akoravno so bili oni (cesarji) pagani, tako je bil tudi nadškof Ledochowski svojemu kralju, ki je luteranske vere, morebiti bolj, gotovo pa ne manj zvest podložnik, kakor kateri si bodi njegov dvornik. Toda: kot katoliški cerkveni knez imel je tudi dolžnosti proti svoji veri in sv. Cerkvi, in ker jih je zvesto spolnoval, prišel je na podlagi prusko-državnih, katoliški veri sovražnih postav pred sodbo, in v zapor. Celi dolgi dve leti preživel je v strogi ječi. Po zadobljeni prostosti prevzel je zopet vladanje svoje nadškofije; pa zdajci pokazala se je tudi nova nevarnost za njegovo prostost. Da bi se tej odtegnil, podal se je v Rim; toda tudi tam je bil še Prusom na poti dotlej, dokler ga niso vzeli sv. oče Leo XIII. kot gosta v svojo lastno hišo, v Vatikan. Pri njih biva še vedno.

Kakor sem bil tudi o svojem času uže povedal, ozdravlja gosp. P. Benedičič papeževe Švicarje, to je, one slavnoznane, zveste in hrabre vojake, iz Švičarskega rojene, ki služijo uže od nekdaj kot prostovoljna straža pri sv. Očetu. Po večem so ti nemščine zmožni. Tudi enemu gosp. kardinalovemu strežáju bil je enkrat gosp. Benedičič v bolezni na pomoč, in o tej priliki soznanil se je s tem slavnim gospodom, kateri je imel našega rojaka za Nemca. Ko je pa le-ta stopil to jutro s prošnjo pred kardinala, naj bi mu blagovolil podeliti vstopnico za avdijenco, mu on dobrovoljno reče: „Saj bodo danes edino le Slovani sprejeti od sv. Očeta!“ Ko mu g. P. Benedičič pové, da je tudi on Slovan, se kardinal neverjetno nasmehlja, ter ga poljski vpraša, od kod da je. Iz odgovora — se ve da slovenskega — da je Slovenec, od Ljubljane doma, je kardinal spoznal njegovo pravo narodnost, in mu tudi z veseljem lastnoročno napravil in podpisal vstopnico. (Ker je tedaj imel g. P. Benedičič dva vstopna lista, potreboval pa je le enega, je onega s kardinalovim lastnoročnim podpisom meni dal v spomin, katerega še zdaj skrbno shranjujem.) Med tem se nas je bilo uže obilo število romarjev sešlo pred Vatikanom, in jeli smo se podajati v znotranje prostore. Pri prvem vhodu stražilo je vojaštvo novo-italijansko, in uže koj tukaj se je bilo treba opravičiti z vstopnicami. Pri drugem vhodu stali so na straži uže papeževi Švicarji, ki so bili ta dan opravljeni v polni paradi. Mislim, da je tu pravi kraj, popisati nekoliko njihovo opravo, katera spominja nekoliko na čase srednjega véka. Hlače imajo zeló široke, ki se pa tik pod koleni popolnem zožijo, na pr. enako tako, kakor jih nosijo Bošnjaki. Zgornji del života pokriva nekak jopič (Blouse). Oboja ta obleka je po celem životu dol rudeče-rumeno-črno progasta. Od kolen naprej dol imajo črno-rumeno progaste nogovice, na nogah pa starošegne čevlje. Na glavi nosijo čelado (Pikelhaube) z velikim belim žimnatim čopom. Kot orožje imajo čez pas pripeti meč, namestu puške pa starošegno sulico (Hellebarde). Poleg Švicarjev varuje Vatikan še trojna druga straža. Prva je „Guardia Palatina“, ki nosi dolge in široke rudeče hlače s širokim rumenim našivom (Porte) ob strani; zgornji život pokriva začrneli frak z zalimi rumenimi naramniki (Epaulette); na glavi nosijo nizko kapo (čako) s šibkim, visokim belim čopom na sprednji strani. Kot orožje služi jim puška z dolgim močnim bajonetom. — Druga straža je „Gendarme Pontificio“. Le-ti nosijo bele kratke hlače; škornje segajo jim čez kolena; zgornji del života pokriva začrneli frak, konec rokavov in za vratom belo opasan, enako imajo bele naramnike (Epaulette), in prsi okinčane z belimi vrvicami (Fangschnüre). Za oglavje imajo visoke kosmate kape, zeló enako take, kakor so jih nosili nekdaj avstrijski grenadirji. Okinčane so na levi strani ob sredi z rudečim čopom, od katerega se vije prek srede na desno stran bel vrvičast nakit. Za orožje imajo plitvo-zakrivljeno močno sabljo v železnih nožnicah (Schleppsäbel). Tretja straža imenuje se „Guardia Nobile“. Uže njeno ime, pa tudi obleka kaže neko posebno odličnost. Na glavi nosijo čelade (Helm) z naprej zakrivljenim grebenom, nekoliko enako našim dragoncem; na levi strani imajo belo-pernat čop, na zadnji strani čelade pa visi dolg črn konjski rep noter dol čez vrat, enako tako, kakor nam stari ljudje pripovedujejo, da so jih nosili nekdanji francoski konjiki (za čase prvega Napoleona), zarad česar jih je naš narod imenoval: „Reparji“. Rudeči frak je na ovratniku, na ramah, po vsem sprednjem delu prsi in konec rokavov bogato obšit z zlatimi olepšavami; enako jim sega tudi čez levo ramo in pod desno pazduho širok zlati pas. Tudi sablja visi jim na zlati porti. Hlače imajo bele, škornje segajo čez kolena; ostroge na petah pa kažejo, da so to papeževi konjiki in kakor sem zgorej omenil, nekaka papeževa častna straža.

(Dalje prihodnjič.)

Potovanje cesarjevo po Kranjskem.

V veliki zadregi smo, kje pričeti popis cesarjevega potovanja po Kranjskem, ker vredno popisati te veličastne, krasne, domoljubne praznike, trebalo bi spisati velike knjige. Da pa častiti naši bralci ne dobé popisa preveč razkosanega, omenjamo danes samo splošno, da se je potovanje cesarjevo počenši na krajni postaji v Terbojah dne 11. t. m., do izstopa iz Kranjske na Trbižu dne 17. t. m. vršilo v tako lepem redu, da je bilo

vse naše prebivalstvo tako navdušeno, tako srčno veselo, kakor še enacega ni bilo.

Sprejem cesarjev v Ljubljani, bivanje Njegovo v glavnem našem mestu, sprejem deputacij in posamesnih oseb, obiskovanje tukajšnjih zavodov, razstav, naprav itd. vse in povsod kazalo je živo skrb in zanimanje presvitlega cesarja za naše ljudstvo in deželo in njeno blagostanje, pričal je pa tudi vsak nagovor ali odgovor Njegovega Veličanstva ljubezen Njegovo do našega naroda. Nasproti pa tudi naš cesarju, domovini in Bogu zvesti narod ne bi bil mogel udanosti, zvestobe in ljubezni do presvitlega cesarja lepše in dostojnejše, ob enem pa bolj navdušeno izkazati, kakor je to storil pri tej lepi priliki in to enako pri vožnji cesarjevi v Ljubljano, iz Ljubljane v Idrijo, od tod v Postojno in nazaj v Ljubljano, ter dalje iz Ljubljane v Kamnik, Kranj, Lesce, Begnje in Bled pa iz Lesec naprej do Trbiža, kakor tudi pri bivanji Njegovega Veličanstva v posameznih krajih, izrekoma v Ljubljani.

Ljubljana izrekoma je bila tako praznično-krasno okinčana, da je prekosila sama sebe. Nadrobnosti popisavati pričnemo še le v prihodnjem listu, da pa vendar danes pričnemo z delom rečnega popisa, podamo tukaj adreso deželnega zbora kranjskega, katero je deželni zbor pod vodstvom dež. glavarja grofa Thurna po prečitanji slovenskega in potem nemškega teksta izročil v krasnem zavitku podpisano po vseh deželnih poslancih dne 12. julija t. l. zjutraj ob 10. uri presvitlemu cesarju. Adresa se glasi:

„Vaše Veličanstvo, presvitli cesar in gospodar! Šest stoletij je minulo, odkar je kranjska dežela preslavni Habsburški rodovini prisegala udanost in zvestobo. Zgodovina spričuje, da se ta prisega nikdar ni prelomila, da se kranjska zvestoba nikdar ni majala. Možato so varovali naši predniki svojo besedo, po neštetih bojiščih prelivali so kranjski sinovi svojo kri za dom in za vladarja. Vpričo Vašega Veličanstva obhaja sedaj narod po vsem Kranjskem šeststoletnico svojega združenja s presvitlo vladajočo dinastijo, da vnovič sijajno dokaže svojo neomahljivo zvestobo in iskreno udanost Vašemu Veličanstvu in presvitli cesarski rodovini. Milost Vašega Veličanstva podelila je vsem narodom prostranega cesarstva ustavne pravice in narodno ravnopravnost in s tem trdno poroštvo mirú in blagostanja. Brezštevilne so tudi dobrote, za katere se kranjska dežela zahvaljuje neizmerni milosti in blagonaklonjenosti Vašega Veličanstva, da v imenu vse dežele izjavi čutila neomejene udanosti in neomahljive zvestobe ter svečano pred vsem svetom ponovi ono zgodovinsko prisego, s katero je kranjska dežela pred šestimi sto leti bila zavezana Vašim preslavnim prednikom. Vsemogočni Bog naj ohrani in utrdi to zvezo, preslavni cesarski rodovini v slavo, veliki Avstriji pa in vojvodini kranjski v srečo in blagoslov! Bog živi, Bog ohrani in blagoslovi Vaše Veličanstvo!“

(Dalje prihodnjič.)

Potovanje cesarjevo na Štajarskem.

Deželni glavar štajarski pozdravil je v imenu deželnega zbora presvitlega cesarja s sledečim nagovorom:

„Veličanstvo! Šest sto let je preteklo zdaj, kar je Vašega Veličanstva prevzvišeni praded, cesar Rudolf I., v navzočnosti cesarstvenih knezov in zastopnikov avstrijskih in štajarskih stanov v državnem zboru v Avgsburgu podaril svojima sinoma Albrehtu in Rudolfu babenberške dežele, 1. junija 1883. pa v Rheinfeldu po prošnji stanov izročil vladanje teh dežel svojemu staršemu sinu Albrehtu. S tem se je storil konec brezpostavnim razmeram, ko se je gospodarstvo čez našo deželo pripoznovalo zdaj kralju ogerskemu, zdaj českemu. Od te dôbe je Štajarska pod vlado Habsburžanov. Akoravno v tem prepiri niso bili preredki, so deželni gospodarji vendar ohranili svojo gospodarsko moč. Ta moč deželnih knezov se je skazala posebno v tistem času, od katerega so bili vsi narodi avstrijski podložni le enemu knezu rodovine Vaše. Vašega Veličanstva slavni pradedi ustanovili so, podprti po več previdnih diplomatih, polagoma edinost v vojni, upravi in postavodajstvu, ki se je raztezalo skoro na vse zadeve, katere morejo vstanoviti blagor narodov, dokler ni slednjič Vaše Veličanstvo, visoko milostljivo podelivši ustavo in temeljne državne postave, moči in svitlosti cesarstva dalo postavne, vse slučajnosti presegajoče podlage. Štajarec je v korist in ohranenje vsega cesarstva daroval premoženje in kri, saj vé, kako je v tej srčni zvezi zavarovana varnost dežele, blagostanje njenih prebivalcev in vsak kulturni napredek. Zato naj dovoli Vaše Veličanstvo, da v imenu deželnega zbora štajarskega ob 600letnici, kar je združena dežela z Najvišo Vašo cesarsko hišo, vedno skazovana čutja zvestobe in udanosti dežele Najvišji dinastiji in posebno svitli osebi Vašega Veličanstva tu izrazim z najponižnejšim poklonenjem. Bog ohrani, varuj in blagoslovi Vaše Veličanstvo in Vašo cesarsko hišo!“

Cesar so odgovorili na to:

„Pogled v preteklost našo, v šest stoletij prisrčne edinosti med knezom in narodom, ima za oba veliko vzvišenega in tako se danes zagotovljenje udanosti po štajarskem deželnem zboru v mojem srcu odmeva dvojno živo. Sprejmite za ponovljeno poklonenje mojo prisrčno zahvalo in izraz moje gotove nade, da vez, ki veže mojo hišo s Štajarsko uže več stoletij, bo trdno vezala oba za večne čase.“

Vodja (rektor) Karl-Francovega vseučilišča je govoril tako:

„Vaše c. kr. apostoljsko Veličanstvo! Najmilostljivejši Gospod! Akademični senat graškega vseučilišča dovoljuje si najspoštljivejše pozdraviti Vaše Veličanstvo in uže danes zahvaliti se za odlikovanje, katero je Vaše Veličanstvo temu vseučilišču in na novo sozidanim zavodom naklonilo po Svojem Najvišem obiskanji. Tisti na moč veseli povod, ki je napotil Vaše Veličanstvo, za nekaj časa preložiti najviši svoj dvor sem k nam, bil je za tukajšnji akademični senat povoljna, z veseljem poprijeta prilika, Vašemu Veličanstvu, vzvišenemu naklonjencu in varovalcu našega vseučilišča, in vsi presvitli hiši vladarski skazati svoj uklon. V to svrho sklenil je adreso, ki izraža čutja, s katerimi se vdeležuje današnje deželne slavnosti; Vaše Veličanstvo je milostno dovolilo, da se ta adresa sme Vam samim izročiti. Tudi zato izreka akademični senat Vašemu Veličanstvu svojo najspoštljivejšo zahvalo. Vaše Veličanstvo naj toraj blagovoli milostljivo sprejeti to adreso iz moje roke“.

Odgovor cesarjev je bil ta:

„Z radostjo sprejmem adreso, katero mi podaja zastop Karl-Francovega vseučilišča ob praznovanji šeststoletne zveze dežele štajarske z mojo hišo. Prepričan, da poklicani nositelji učenosti si bodo vedno prizadevali, z mišljenjem, vednostjo, podukom in izgledom vplivati na prihodnje zarode, dam akademičnemu senatu zagotovilo, da temu vseučilišču ostane moja naklonjenost neprenehoma ohranjena. Veseli me, da morem dostaviti, da v dosedanjem prizadevanji na polji duševnega delovanja vidim eno poroštvo več za vspešno ohranenje zavoda, čegar prihodnost mi je tako zeló pri srci.“

Vodja tehnične visoke šole ogovoril je cesarja tako: „Veličanstvo! Tehnična visoka šola v Gradci poprime se z veseljem prilike, Vaše Veličanstvo ob slavnosti šeststoletnice zveze Štajarske s svitlo hišo Habsburško najvdaneje pozdraviti. Naša viša šola pač ne more enako bratovskemu zavodu vseučilišču ozirati se nazaj na stoletja, ki so ob vednem podpiranji vednosti po Vašega Veličanstva svitlih pradedih pretekla, kajti mlada je in novejše dôbe dete. Ali kakor so koncem srednjega veka ustanovljena vseučilišča bila in so še gojišča ljudoljubja in kot taka predstavljajo duha in bistvo stvarne dôbe svoje, tako so nastale tehnične više šole po sedanjih potrebah, držé in podpirajo one vednosti, ki imajo vzvišeno nalogo, naravno delati človeštvu služno in podložno. Zastopajo toraj na odličen način duha in bistvo sedanje dôbe. Mi zastopniki tehničnega vseučilišča moremo z veseljem in navdušenostjo konstatirati resnico, da ravno pod Vašega Veličanstva slavno vlado je bila tem tako zvanim modêrnim vednostim naklonjena vedno največa skrb. Avstrijske železnične in telegrafne proge, ki so se od malih začetkov razvile do prometnega sistema, kateri najbolj oddaljene podgorske doline veže s svetovnim prometom, vstanovitev mnogobrojnih industrij, železnica čez Semering, vredjenje Donave, previdenje stolnice z vodo in pred vsem razširjenje Dunaja, ki je tehniki podobnemu oddelku vednosti, namreč arhitekturi, dalo priliko pridobiti si svetovno imé, — vse to se je zgodilo pod Vašega Veličanstva vlado v prid in blagor narodom. In tako upamo, da bo Vaše Veličanstvo blagovolilo dalje tehničnim vednostim in tehničnim višim šolam skazovati najvišo pozornost in ozir. Naša tehnična viša šola v Gradcu, ki se je napravila iz visokodušne ustanove „Joaneuma“ po ranjci Visokosti nadvojvodi Ivanu, pogreša žalibog svojega posebnega poslopja in vsa prihodnost, njen prospeh odvisen je od tega, da se mu zida dom. Njih ekscelenca gospod minister nauka namerava drugo leto v državni proračun postaviti svoto za zidanje, da bodo slednjič tehnične vednosti tudi tu v Gradci dobile spodoben svoj dom. Kot vodja in zastopnik tehnične više šole dovoljujem si toraj, Vašemu Veličanstvu položiti najspoštljivejšo prošnjo, da bi tem predlogom ministra podelili Vašega Veličanstva pritrjenje in v veseli nadi te cesarske milosti kličem v imenu tehnične više šole: Bog ohrani, Bog obvaruj Vaše Veličanstvo in daj Vaše Veličanstvo še dolgo vladati v blagor narodov avstrijskih!“

Na ta ogovor vodje odgovoril je cesar:

„Radostnega srca sprejmem izraze lojalne udanosti in zvestobe, ki so mi jih govorili zastopniki zavoda, ki se je, kar obstoji, odlikoval v tem ravno tako, kakor v vednostnih ciljih. Bodite prepričani, da se jaz za delovanje te blagodejnemu razvoju narodovega obrtnijstva namenjene prve više šole prav posebno zanimam in da bom nji, ki se je rodila po osnovi mojega visokega ranjcega starega strica, nadvojvode Ivana, vedno naklanjal svojo posebno skrb.“

Naši dopisi.

Logatec 16. julija. — Zeló prijetno nam je bilo, ko smo ogledovali si Logatec pretečeno soboto popoludne in zvečer; vsaj ga tudi nismo nikdar še videli v tako lepem krilu in krasoti, nego ravno istega dné. Cerkve, bivališča tudi najubornejša olepšana so bila prav okusno s cvetjem, venci in zastavami mnogobrojnimi ter z lučicami in transparenti za večera; cesto pa dičili so na straném od kolodvora — skoro do tja, kjer se zavije proti Hotederšici — maji in petero estetično, prav impozantno proti nebu se dvigajočih slavolokov s prav primernimi, lepimi napisi na preslavno rodbino Habsburško in Nj. Veličanstvo presvitlega cesarja Franc Josipa, na katerega prihod smo pričakovali v nedeljo zajutra na kolodvoru s tolikim hrepenenjem. In ko smo zagledali tù dvorni vlak, širiti jelo se nam je srce in krepki živio in slava-klici zvili so se iz njega. Ko se pa vlak ustavi in stopi iz voza oni, kojega je pričakovala duša naša tako težko, dosegla je radost naša vrhunec. Tu podá mu mala princesinja, hčerka kneza Windischgrätza iz Planine, šopek prekrasen, a velečastni gospod dekan Martin Šlibar govori mu blizu tako-le: „Vaše c. kr. apost. Veličanstvo! Duhovščina dekanata vrhniškega in cerkniškega pozdravlja Veličanstvo Vaše najprisrčnejše in prisega svojemu presvitlemu gospodu in cesarju udanost najponižnejšo, a prosi tudi, da blagovoli vzprejeti cesarska Visokost Vaša izraz nerazrušljive zvestobe, ljubezni, udanosti jednako do preslavne rodbine cesarske s svedočilom, da pojimo z jednako zvestobo, ljubeznijo in udanostjo verno svoje ljudstvo, ki neprestano Najvikšega prosi, da blagovoli rositi v meri največi blagoslov svoj na preljubljenega monarha našega in da ohrani Vaše cesarsko Veličanstvo mnogo mnogo še let kot milega nam očeta in zaščitnika miru in kreposti; v to svrho zakličem iz globočine srca svojega v imenu duhovenstva in vedno lojalnih vérnikov: „Bog živi, Bog ohrani, Bog obvaruj našega presvitlega, preljubljenega Franc Josipa I.“ Te istinite, v srce segajoče besede potrdijo vsi pričujoči s trikratnim, navdušenim živio!

Nj. Veličanstvo pa odgovori: „Uverjen sem, da je meni in hiši moji še posebno udana duhovščina, a uverjen sem tudi, da mi bode v prihodnje ter da bode vernike vedno k ljubezni in udanosti do hiše moje napeljevala.“ Na to osreči z nekaterimi besedami velečastnega gospoda dekana Šlibarja in Porento iz Cirknice, ter gospoda župnika Markiča, Riharja in slehernega izmed pričujočih duhovnikov. Mnogo besedi spregovori potem z gospodom poslancem Obrezo, gg. uradniki, župani, učitelji in zastopniki društev; izlasti pa z gosp. županom Muley-em, ki mu je zvestobo in udanost prisegel v imenu občinskih predstojnikov.

Nj. Veličanstvo presvitli cesar prikaže se sedaj občinstvu, ki ga je pričakovalo zunaj kolodvorske hiše; komaj ga zagleda, zaslišijo se gromoviti živio- in slava-klici, ki ga spremljajo ves pot do Kalec, to je na potu v Idrijo; ta čas zvonilo je pri vseh cerkvah in na od ceste oddaljenih holmcih čulo se je pokanje topičev. Ta vzprejem ginel je videzno presvitlega vladarja; izlasti pa dopadala so se mu logaška dekleta v narodni noši, ki so se nastavila ob cesti na kolodvoru logaškem; kakor tudi v belo oblečene učenke dvorazredne šole Dolenje in Gorenjelogaške s šopki v roci in posebno štiri gospodične v Cerkovski vasi, ki so potresale pred cesarskim vozom cvetke.

Ob 10. uri bila je pri sv. Nikolaji slovesna sv. maša z azistenco, katero je služil Vsegamogočnemu velečastni gosp. dekan Šlibar. Tú odlikoval se je vojaški orkester, ki se je pokazal pravega mojstra tudi v cerkveni godbi; jednako dopadal se nam je mešani zbor.

Popoludne ob $^3/_4$2 vrnilo se je Nj. Veličanstvo iz Idrije na kolodvor logaški, kjer ga je pričakovala velika množica občinstva; pozdravljala ga je navdušeno tako dolgo, da jej je vlak dvorni izginil v daljavi na potu v Postojno.

Sedaj pričela se je ljudska slavnost pod milim nebom na polji Muley-evem. Tú zbralo se je občinstva mnogo; smelo trdimo, da jih je bilo blizu 3000, domačinov, Cerkničanov, Ložanov, Vrhničanov itd. Posamne

točke izvršile so se dobro in še boljše bi se bile, da se niso morali pevci, godba, govorniki boriti z burjo, ki je brila skoro do mraka. Mej sporedom po govoru slavnostnem nastopil je gospod glavar Mahkot, ki je naznanil radostnim srcem, da je Nj. Veličanstvo bilo sè vzprejemom v Logatci, kakor v Idriji zeló zadovoljno ter da se veseli tako zvestih in udanih sinov in hčera; to vest vzprejelo je občinstvo z burnimi slava-klici, ki so se ponavljali izlasti, ko se je odpeljal presvitli vladar mimo Logatca in Postojine v Ljubljano.

Omeniti nam je še, da je priskrbel častiti gospod župnik logaški oni dan vsem ubožcem župnije boljše hrane in tudi nekoliko vina; šolski prijatelji pa priredili so šolski mladini logaški na prostoru ljudske svečanosti obed otrokom primérno. Zato hvala jim!

Iz Ljubljane. (*Presvitlega cesarja bivanje v Ljubljani in na Kranjskem sploh*) napolnilo je vse pretekle dni vse življenje v deželi. Ljubljana napolnila se je z deželani in tujci. Pri prihodu cesarjevem danes teden napolnjene bile so vse ceste od kolodvora do cesarjevega dvora v gosposki ulici. — Po tem pa bil je prostor pred cesarskim dvorom zmiraj poln ljudstva, ki je čakalo videti presvitlega cesarja. Enako je bilo povsod, kamor so se presvitli cesar podali za čas bivanja med nami: povsod je skupaj vrelo ljudstvo gledat in z gromovitimi živio-klici pozdravljat presvitlega cesarja. Posebno živo je bilo v četrtek, ko je bila po programu slovesna sv. maša, potem sprejem deputacij, popoldne, ko so šli presvitli cesar v razstavo v realki in potem v kmetijsko razstavo, pričakovala in sprejela je presvitlega cesarja velika množica. — Razsvitljava v četrtek večer bila je čarobna, enako tudi ljudska veselica. Enako sijajno bilo je sprejemanje cesarja v Idriji, v Kamniku, Kranji in na Bledu. Do zadnjega dne ostalo je tudi vreme ugodno, le pondeljek je dežvalo in tako marsikoga zadržalo vdeležiti se sijajne razsvitljave bleškega jezera. — In tako sklepamo te male vrstice prav po duhu zvestih naših rojakov, z gorko zahvalo za milost cesarjevo, da je prišel v našo sredo s klicom: Bog živi in ohrani ljubljenega našega vladarja Franc Jožefa!

— (*Presvitli cesar*) poslovili so se včeraj zjutraj pred deželnim glavarjem in odborniki s sledečimi besedami: „Jaz ponavljam svojo najtoplejšo zahvalo za presrčni sprejem na Kranjskem. V resnici me je veselilo, da sem se mogel udeležiti te krasne patrijotične slavnosti, katere se bodem spominjal najprijetneje. Želim, da bi Mi bilo mogoče, kranjsko deželo zopet kmalu obiskati.“

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Ker je domačega gradiva premalo, išejo si tukajšni časnikarji vsakovrstnih, deloma prav izmišljenih novic, eni zaletavajo se v večino deželnega zbora Češkega, drugi so zopet hoteli po vsej sili zaslediti po kranjski irredentovcov laških, ki so baje prežali za cesarjem. Mi v deželi videli smo prejasno, da so vse take novice iz trte zvite, — ker v kranjski deželi ga ni zraka za lahonsko nesnago. — Zdravje grofa Chamborda se je sicer zadnje dni nekaj zboljšalo, toda stan njegov je zmeraj še nevaren. Predvčeranjem prišel je k njemu pariški profesor Vulpian, ki ostane nekaj dni v Frohsdorfu. — Tudi tukaj se je pred nekaj dnevi prikazala kolera med delavci severnega kolodvora. Odkar so tamošnje slabe vodnjake zaprli, ni zbolel nihče več za to boleznijo.

Francoska. — Razmere med Francosko in Angleško nastale so zadnje dni prav neugodno nasprotne, skoraj sovražne. Povod za neprijazne razmere dalo je pred vsem različno ravnanje obeh vlad, nasproti ladijam prihajajočem iz Egipta. Francoska bila je zmeraj ojstra zoper ladije prišle iz okuženih krajev in devala jih je v 22dnevno karanteno. — Angleška pa, katere pomorska trgovina največ trpi vsled kolere, spuščala je v svoje pritišja ladije tudi brez karantene. — Zarad Egipta, kjer je ravno glavno gnjezdo kolere, gledale ste se Francoska in Angleška zmeraj pisano tako bode pred ali pozneje prišlo do boja med tema državama.

Egipt. — Po vseh mestih kjer je kolera razsajala uže pojema, število umrlih krči se na polovico onega prejšnih dni.

Št. 1553/Pr.

Zahvala cesarjeva.

Njegovo cesarsko in kraljevo apostolsko Veličanstvo Mi je premilostivo blagovolilo poslati naslednje najvišje ročno pismo:

„Ljubi baron Winkler!

Navdušena udeležba, s katero je vse prebivalstvo Moje vojvodine Kranjske praznovalo zvršetek šestega stoletja, odkar v tej deželi vlada Moj rod, napolnjuje Me z veselim zadostilom ter Mi je novo poroštvo óne neizpremenljive zvestobe, katero so Kranjci v minulih časih skazovali svojim prirojenim vladarjem, dajáje zá-nje blagó in kri, in katero bodo, ako Bog dá, po svojih očetov vzgledu tudi ohranili vse prihodnje čase.

Posebno prijetno Mi je bilo, da sem o priliki te redke slavnosti mogel obiskati deželo ter Se osobno prepričati ne samo o vernoudanem mišljenji njenega prebivalstva, ampak tudi o važnih napredkih na mnogokaterem polji javnega življenja.

Naročam Vam, da vsemu prebivalstvu razglasite Mojo najtoplejšo zahvalo za presrčnost, s katero Me je vzprejemalo po vseh krajih, ter mu naznanite zagotovilo trajne Moje cesarske milosti.

Na Bledu dné 17. julija 1883.

Franc Jožef s. r.“

V največje veselje mi je, da morem to znamenje cesarske milosti in blagovoljnosti vsem prebivalcem Kranjske dati na osrečujoče znanje.

V Ljubljani dné 17. julija 1883.

Baron Winkler s. r.,
c. kr. deželni predsednik za Kranjsko.

Odgovorni vrednik: **Alojzij Majer.** — Tisk in založba: **J. Blaznikovi nasledniki** v Ljubljani.